

16

M

M E D I C A T I O
I U V E N C U L Æ

S O M N A M B U L Æ:

Q V A M

Divino adjuvante Numine,

S U B P R Æ S I D I O

V I R I C L A R I S S I M I

D. H E N R I C I R E G I I,

Reip. Ultrajectinæ Poliatri, & Medicinæ
ac Botanices Professoris Ordinarii,

Publicæ disquisitioni exhibet

J O H A N N E S G V A L T E R V S Amstelo-Bat.

Ad diem 29. April. hora 9. matutina.

Naturâ & Industriâ.

T R A J E C T I ad R H E N U M,

Ex Officinâ I O H A N N I S à N O O R T D Y C K.

A N N O M. D C. X L V I.

Clarissimo, Doctissimoque Viro

D. GIBERTO ab ISENDOORN,
Medicinæ Licentiato & Philosophiæ, in
scholâ Daventriensium Academicâ Profes-
sori ordinario, Cognato suo nunquam non
colendo.

U T E T

Doctrinâ ac Eruditione insigni Viro

D. IOHANNI BETH, Medicinæ
Doctori, & apud Amstelodamenses pra-
ctico felicissimo, patruo suo omni hono-
re dignissimo.

Hanc Medicationem offert & inscribit

IOHANNES GVALTERVS.

M E D I C A T I O
I U V E N C U L Æ
S O M N A M B U L O N I S .

I.

IUvencula viginti annorum & temperamenti calidioris, decimâ à puerperio nocte, domestica quædam negotia sibi peragenda somnians; è lecto sine ullis vestibus, inter sævissima hyemis frigora, surrexit: & cum è thalamo hac imaginatione ducta in partes domus inferiores descendere vellet, strepitu januæ, quam aperiebat, matrem, eodem cum ipsa decumbentem lecto, expergefecit. Hæc novitatem rei admirans, filiam alta voce increpuit & ad se revocavit; quo illa expergefæcta ad lectum rediit, dicens se, nisi clamoribus istis è somno fuisset excitata, domo exituram fuisse. Vigesimo quarto post die, cum marito dormiens, circa noctis gallicinium subitò è lecto exiliit & ad januam cubiculi properavit. Verum à marito evigilante, & stentoreâ voce eam clamante, excitata, flens & tremens ad lectum revertit; narrans se è lecto voluisse fugere, ad evitandam vim, quam virum quendam sibi inferre velle somniabat. Postea similia insomnia, eam ad somnambulandum cogentia, sæpius est passa, in quibus sine ulla noxa tam periculosa adiit loca, quæ vigilans nulla ratione adire auderet.

II.

Afficitur in hac fœmina cerebrum, secundum substantiam, & spiritus ventriculis cerebri contentos; quod probat imaginatio, in somno ipsam adeo inquietans. Afficitur etiam totius corporis sanguis, unde fervidi isti spiritus gignuntur.

III.

Morbus qui eam infestat est Somnambulatio, sive intemperies spirituum, in ventriculis cerebri existentium, justo calidior, cum intemperie viscidiorum quorundam vaporum, ce-

rebra substantiam longius à nervorum principio occupantium,
conjuncta; quâ illa, per insomnia nocturna è lecto interdum
exurgens, ad ambulandum in somno impellitur.

IV.

Causa hujus morbi antecedens est sanguis fervidior & vis-
cosior ac crassior, in toto ejus corpore redundans qui visci-
dioribus & crassioribus quibusdam partibus in cerebri sub-
stantiam vaporis specie delatus, & subtilioribus in spiritus ani-
males conversus, hujus morbi, dum ægra interdum vehemen-
tius somniat, continens est causa.

V.

Dum enim spiritus ipsi in insomnio, quod de re cupidius
prosequenda vel fugienda, ob imagines, ex quibusdam expansis
cerebri poris, menti in sensorio communi, à pressione vicina-
rum partium tum temporis libero, oblatas, habet, vehemen-
tius in ventriculis cerebri moventur, determinantur illi in illos
membrorum nervos & musculos, in quos similis cogitatio eos
in vigilia determinare solebat. Iique in musculos illos copiosius
& vehementius fluendo, eam dormientem erigunt, & in va-
ria loca, quamdiu hoc insomnium durat, deferunt. Nec
tamen ipsa ex hoc vehementiore spirituum motu evigilat; quia
reliquum cerebrum, ubi imagines sive notæ decori, honesti, u-
tilis, aliæque sunt pictæ, à viscido & crassiore vapore occu-
patum, propterea expandi non potest. Atque ideo vagatur,
illa in somno, quo ipsam imaginatio ducit, donec, vehemen-
tiore matris vel mariti, vel alius eam increpantis, clamore,
viscidiores & crassiores isti vapores discussi vel dissoluti, ce-
rebrum expandi & rerum omnium imagines menti offerri pa-
tiantur, atque illa ita expergiscatur.

VI.

Quod verò fieri possit, ut in una dormientium cerebri par-
te spiritus vehementius, in alia terdus eodem tempore move-
antur, & nervis porisque cerebri unis per somnum clausis,
alii pateant; præter insomnia vulgaria, manifestum est ex me-
dicamentis

dicamentis quibusdam somniferis, inquietissima insomnia cum profundissimo somno excitantibus; atque ex spontanea dormientium & reliquo corpore quiescentium respiratione. Nam somnifera illa hoc alia ratione non faciunt, quam quod peculiari suo temperamento cerebrum aliqua parte gravent, & in aliam spirituum vehementem motum excitent, ac quosdam cerebri poros, imagines quarundam rerum continentes, aperiant, easque menti in somno offerant. Et ne quis contrariam hanc somniferorum in cerebro dormientium operationem miretur, consideranda est aqua communis, quæ in ignem flammantem injecta ardorem extinguit: in calcem verò vivam, ardorem excitat. Respirationem dormientium spontaneam quod attinet, illa nulla alia ratione fieri potest, quam quod reliquis nervis clausis, respiratorii perpetuò pateant, in eosque spiritus ex cerebro continuò fluentes, modò inspiratorios, modò expiratorios musculos, distendant, atque ita aërem vicissim in pulmones & ex pulmonibus pellant.

VII.

Hæc juvencula somnians, tam periculosa, citra noxam, adit loca, quia ob plerosque cerebri poros per somnum clausos, notæ periculorum antea perceptorum menti ejus non offeruntur; atque ideo nullo terrore perculsa, intrepidus & firmos in illis periculis figit gressus, atque ita feliciter ex iis sese expedit.

VIII.

Non omnes autem dormientes sunt somnambulones, neque etiam hæc fœmina singulis noctibus patitur somnambulationem; quia non omnes homines, nec etiam hæc fœmina, semper spiritus in cerebro tam vehementer habent motos, qui nervos & musculos tantopere distendere queant, ut corpus eorum inter somniandum erigatur, & de loco in locum ambulando transferatur.

IX.

Somnambulatio licet sæpe nullum nocumentum inferat;
 M 3 quia

quia tamen multi somnambulones in vitæ periculum, imò in ipsam mortem se incautè conjecerunt, idcirco curationem instituendam censeo: tum in paroxysmo, tum extra illum: præsertim, cum in epilepsiam hoc malum nonnunquam degenerare ferant.

X.

In paroxysmo somnambulationis deprehensa, si in periculoso loco fuerit, cavendum ne excitetur quia talis excitatio posset illam perdere; sed permittendum, ut ex eo sua sponte sese expediat, & in tutum perveniat. In tuto ubi fuerit, erit excitanda & acriter increpanda, & si hoc non sufficiat, etiam castiganda. Ut, notis istis objurgationis & castigationis cerebro profundius impressis, à somnambulatione tam periculosa postea deterreatur.

XI.

Extra paroxysmum causa antecedens erit alteranda & è corpore educenda & intemperies capitis contrariis corrigenda. Primo itaque purgetur his pilulis.

R. aloes gr. xij.

scammonij gr. viij.

cum syr. rosat. solutivo q. s.

F. pilulæ No. III.

Postridie educatur sanguis è brachio dextro ad uncias octo, vel decem.

Et deinde hoc utatur apozemate

R. rad. cichorii vnc. ij.

peonia maris, feniculi, petroselini an. vnc. s.

ellebori nigr. drag. ij.

herb. cichorii, lactuce, endivie, agrimonia, chamædrios, carduibenedicti, betonicae an. m. j.

sem. quatuor frigid. major an. dragm. ij.

anisi, feniculi an. dragm. j.

amigdalas. dulc. paria. viij.

tamarindor. vnc. j.

decoquantur in aq. comm. ad lib. j. s.

F. Apozema, de quo quotidie ter, quaterve bibat

bibat haustum quatuor vnciarum.

Dum utitur hoc apozemate, quarto quoque die purgabitur pilulis ante præscriptis.

Lavetur deinde sæpe in balneo aquæ dulcis: & subinde sub somnum sumat emulsionis amigdalatæ vnc. vi.

Perseverante affectu, amigdalato conficiendo addi poterunt seminis papaveris albi dragmæ duæ vel tres.

Ad vehementiora somnifera vel stupefacientia non est progrediendum; quia illa insomnia quidem somnambulatoria impedirent; sed metus est, ne, cerebrum nimium gravando, coma vel carum accerferent.

Potest etiam uti lotionibus caput mediocriter refrigerantibus, caput deinde bene exciccando.

Ad cerebri corroboracionem utatur hoc medicamento.

R. *conservæ rosar. vnc. j. s.*

fl. borraginis vnc. s.

pulv. sem. peonia maris dragm. ij.

sp. diarhod. abbat. scrup. iv.

cremor. tartari dragm. j.

cum syr. conditura citri q. s.

F. Conditum, de quo nonnunquam sumat dragmæ quantitatem.

XII.

In victus ratione aër sit purus, & inter dormiendum caveantur radii lunæ, quibus in hoc malo augendo magna efficacia adscribitur. Cibi sint boni succi, non flatulenti, vitentur itaq; fabæ & lentes & similia. Somnus non ineatur mox à cœna, eaque sit parcior. Imaginationes & affectus non sint fortes, sed mites: ne iis imagines cerebro fortius imprimantur, eæque postea menti vehementius menti oblatae paroxysmum somnambulatorium accersant. In primis autem opera est danda, ut dormiat in cubiculo exactissime clauso, ut, quamvis ex lecto surgat, ulterius tamen progredi nequeat, & præcipitia aliaque loca periculosa adire non possit.

Corollaria.

1. *Motum à cerebri substantia provenire; & sensum à membranis cerebri male à quibusdam infertur.*
2. *Recte Galeno assentimur operationes principes in cerebro non esse loco distinctas.*
3. *Reluctamur iis dicentibus temperamentum pulmonis innatum esse frigidum & humidum.*
4. *An vera illa sit ratio, cur surdi à nativitate sint muti quia loquelam addiscere non possunt? Neg.*
5. *Ab his duobus tantum, nempe magnitudine morbi & virium robore, missionem sanguinis indicari putamus.*
6. *An quæque vena in cubito sit æque tuta in plebotomia eligenda? Neg.*
7. *Causa crispitudinis pilorum in tortuositate radicis seu meatus consistit.*
8. *Sententia illa fallax est, ubi dolor, ibi morbus.*
9. *Mulier definitum tempus, quo ad concipiendum & procreandum apta, vir vero nullum habet.*
10. *Num in venis meseraicis magna illuvies excrementorum coaceruari possit? Aff.*
11. *Non semper verum est illud, ubi pus ibi ulcus.*
12. *Plus est periculi in egrotantium victu declinare ad crassum, quam ad tenue.*
13. *Venenum hydrophobiam inducens in corpore humano per se generari potest.*

F I N I S.

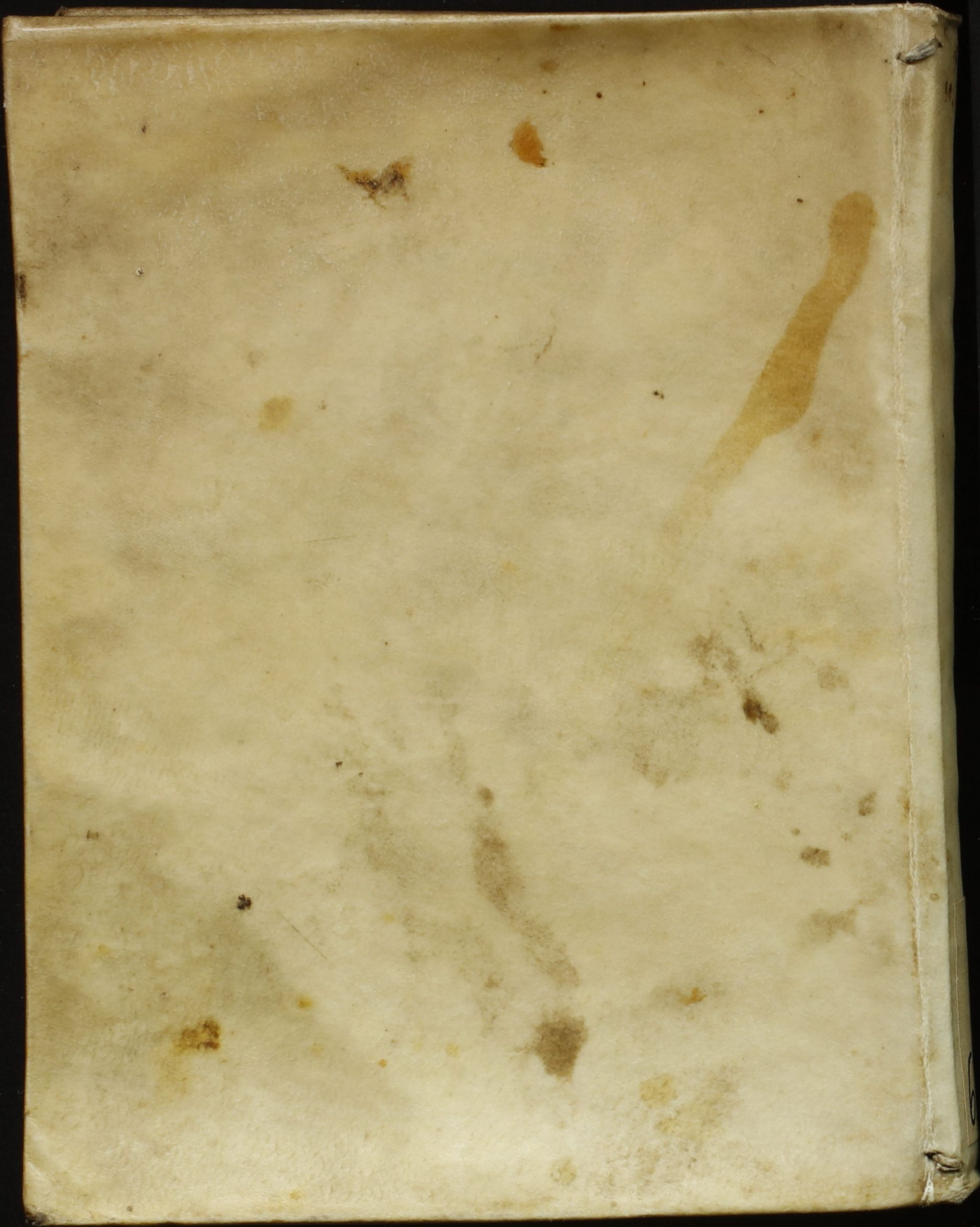
00 A 6396

ULB Halle 3
002 928 167

St

rollaria.

tura iisdem nitantur principiis, nullam (ut
odoxiam committimus, si ad Physiologicorum
n patefactionem, Technicæ imploremus opem.
etatem hominis inferri incertum est: quia
um, nec demonstrativum signum est.

M

M E D I C A T I O
I U V E N C U L Æ

S O M N A M B U L Æ:

Q V A M

Divino adjuvante Numine,

SUB PRÆSIDIO

VIRI CLARISSIMI

D. HENRICI REGII,

Reip. Ultrajectinæ Poliatri, & Medicinæ
ac Botanices Professoris Ordinarii,

Publicæ disquisitioni exhibet

JOHANNES GVALTERVS Amstelo-Bat.

Ad diem 29. April. hora 9. matutina.

Naturâ & Industriâ.

TRAJECTI ad RHENUM,

Ex Officinâ IOHANNIS à NOORTDYCK.

ANNO M. DC. XLVI.

